



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis Et Breviarii Romani

In quibus origo cuiusque Ritus, Causæ historicæ, vel mysticæ, ex maiorum ingenio, Theoria, Praxis, Obligatio, & exquisitus Vsus, additis opportunè Decretis omnibus S. Rituum Congregationis, quàm breuißimiè explicantur

Gavanti, Bartolommeo

Antverpiæ, 1634

De Missis Votivis sanctæ Mariæ, & alijs. IV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40262

Missæ in his casibus concordat integre cum Officio, & cessat ratio quam supra diximus, propriam Missam cedere debere Missæ non ita propriæ: neque populus eget monitione ad ieiunium, quod significatur per Missam propriam Quadragesimæ, seu Quatuor Temporum.

6 *Tempore Paschali non dicitur Missa de Vigilia, nisi in Vigilia Ascensionis, quæ tamen non ieiunatur, sicut nec Vigilia Epiphania.*

Cur non ieiunatur in his Vigilijs? est de his, ob lætitiâ Natalis Domini, & Resurrectionis eiusdem. Dicimus non ieiunari, quia lex nulla

De Missis ⁿ Votiuus S. Mariæ, & alijs. IV.

Votiuus.] Largè hîc sumitur votum, pro voluntate, & desiderio. Missæ igitur, quæ pro voluntate dicuntur, Votiuæ nuncupantur; non tamen debet esse voluntas irrationabilis, puta, vt Sacerdos breuiorem celebret Missam, &c. Votiuarum autem Missarum est mentio in *Vita sancti Germani Antisiodor. cap. 16. apud Sur. Tom. 4.*

1 **I**n Sabbatis non impeditis Festo Duplici, Semiduplici, Octaua, Vigilia, Feria Quadragesima, vel Quatuor Temporum, vel Officio alicuius Dominicæ quæ supersit, in præcedens Sabbatum translato, dicitur Missa de S. Maria secundum varietatem temporum, vt in fine Missalis ponitur.

2 *In Aduentu autem, licet Officium non fiat de S. Maria in Sabbato, dicitur tamen Missa principalis de ea, cum commemoratione de Aduentu, nisi fuerint Quatuor Tempora, vel Vigilia, vt supra.*

Sabbatum dicatum esse constat beatæ Virgini Deiparæ. Missæ verò sanctæ Mariæ in Sabbato dicendæ auctor fuit Albinus, Caroli Magni Præceptor, qui, rogatu Bonifacij Archiepiscopi Maguntini, eâ instituit vnâ cum alijs, de Trinitate, de Angelis, de Spiritu sancto, & de Cruce, quæ adhuc sunt in vfu. Meminit huius ritus *Mirrologus cap. 60. Urbanus II. in Concilio Claramontan. 1096. Officium in Sabbato B. Virgini destinavit Radulphus Prop. 20. & à Monachis Ecclesiæ Occidentalis inductum esse hunc ritum anno 1056. scribit Baronius; Durandus autem in Ration. lib. 4. cap. 1. quinque affert causas. Prima est, &*

secundum eundem originaria, quod olim Constantinopoli, cum ante quamdam imaginem B. Virginis penderet velum quod eam velabat, in sexta Feria post Vesperas recedebat velum nullo mouente, & cælum versus deferebatur, ita vt à populo imago tota conspici posset; celebratis autem in Sabbato Vesperis, descendebat ipsum velum, & velabat imaginem, vt prius, vsque ad sequentem Feriam sextam. quo miraculo sancitum est, vt eo die semper de B. Virgine cantaretur. Altera est, quia in Sabbato post mortem Christi tota fides in sola Virgine mansit: quæ tamen ratio à modernis Theologis, & meritò, reprobatur.

Tertîa,

B.
De discordantia
ab officio
IV - VII.

Tertia, quia dies Sabbati est quasi ianua ad Dominicum diem, quo significatur æterna vita; Maria verò est Ianua cæli, & Porta lucis fulgida. Quarta est, vt coniungatur festiuitas Matris cum solemnitate Dominica, quæ est Filij. Quinta, vt sit festiuus dies ille, in quo Deus ab omni opere quieuit: quieuit autem in Maria, vt in Tabernaculo suo.

Et licet in Aduentu Rubrica præscribat Missam Conuentualem de beata Virgine, non excludit tamen priuatas Missas, imò à fortiori in ferialibus eas concedit; cum ea quotidie diceantur, quando non est Dominica, neque Duplex: & eo casu etiam in priuatis Missis dicitur Hymnus Angelicus, ex tit. 8. num. 4.

Ex prædictis orta est quæstio, An Missa de B. Virgine in Sabbato, ratione Officij de eadem, dicenda sit Votiuua. Affirmat Castaldus in *Praxi lib. 2. Sect. 6. cap. 4. num. 2.* cum Ruiz ibi citato: quia, inquit, Officium B. Virginis in Sabbato est ex voto Ecclesiæ. Potior esset ratio, si diceret, de ea tradi sub titulo de Missis Votiuuis, de quo nunc agimus. Negant alij, quia de ratione Votiuuæ Missæ est, quòd non correspondeat Officio, vt dicitur in-

frà tit. 15. num. 5. at hæc correspondeat Officio, ergo non est Votiuua. Sed quæstio est de nomine. Nam Votiuuum quidem dicitur, quod à voto habet originem; sed minùs propriè dicitur Votiuuum, quod in Sabbato ex antiquo voto Ecclesiæ dicitur. Hodie namque est in præcepto Officium cum Missa de B. Virgine in Sabbatis non impeditis, vt supra, & probamus *Tomo 2. Sect. 8. cap. 6. num. 1.* Propriè igitur illud est Votiuuum, quod est merè voluntarium, & ad libitum fit sine peccato: neque propriè Missa de B. Virgine in Sabbato, ratione Officij, quod est in præcepto, potest dici Votiuua. Titulus autem, de Missis Votiuuis, comprehendit omnes, etiam minùs propriè Votiuuas: vnde supra num. 2. facit Ecclesia de præcepto Votiuuam Missam de eadem Virgine in Sabbatis Aduentus, vbi cantatur Conuentualis Missa; quæ, cum non correspondeat Officio, Votiuua est, non tamen ad libitum, vt omitti queat, ob illud verbū dicitur; quod est præceptiuum. Et confirmatur; quia Missa de B. Virgine in Sabbato, ratione Officij Simplicis, debet cantari post Sextam, vt in frà tit. 15. num. 2. Votiuua autem post Nonam, *ibid. n. 5.* non ergo est Votiuua.

- 3 *Alijs diebus infra Hebdomadam, quando Officium fit de Feria, & non est resumenda Missa Dominica precedentis, quæ fuerit impedita, (exceptis Ferijs Aduentus, Quadragesime, Quatuor Temporum, Rogationum, & Vigiliarum) dici potest aliqua ex Missis Votiuuis, etiam in principali Missa quæ vocatur Conuentualis, secundum ordinem dierum in fine Missalis assignatum, cum commemoratione Feriæ de qua factum est Officium. Quæ tamen Missæ, & omnes aliæ Votiuuæ, in Missis priuatis dici possunt pro arbitrio Sacerdotum, quocumque die Officium non est Duplex, cum commemoratione eius, de quo factum est Officium, & commemoratione item Festi Simplicis, si*

de

de aliquo occurrat eo die feri commemorationem in Officio. Id vero passim non fiat, nisi rationabili de causa. Et quoad fieri potest, Missa p̄ cum Officio conueniat.

Ab Albino institutore Votiuarum Missarum alius decretus fuerat ordo: nam in Dominica dicebatur Missa de Trinitate, Feria secunda de Sapientia, Feria tertia de Spiritu sancto, Feria quarta de Charitate, Feria quinta de Angelis, Feria sexta de Cruce, Sabbato de sancta Maria, *Microlog. sup.* nunc autem Feria sexta & Sabbato immutatis, & remanentibus vt prius, in Feriam secundam translata est Missa de Trinitate, quæ est propior Dominicæ. Missa de Angelis & de Spiritu sancto Ferias inter se commutauerunt; Feria scilicet tertia data Angelis, quia natura proximiores Trinitati; Feria quinta Spiritui sancto, & sanctissimæ Eucharistiæ: illi quidem fortasse, quia die quinta creationis, aquæ, super quas Spiritus Dei ferebatur, omne reptile & omne volatile producerunt; huic autem, quia eo die instituta fuit à Christo Domino. Missa de Sapientia non est amplius in vsu; & Missa de Charitate suffecta est Missa Apostolorum Petri & Pauli, flagrantium præ alijs amore & charitate, vel quia ea Feria Romam sunt ingressi, *vt ab erudito viro se didicisse scribit Vicedom. lib. 3. de Rit. Missæ cap. 18.* Denique Missa de Cruce, cui addita est alia de Passione, assignata fuit Feriæ sextæ, in qua Christus Cruci affixus fuit: cuius ritus auctores facit Monachos Occidentales *anno. 1056.* Cardinalis Baronius. Sed Alcuinum cenſeo potius assignasse certis diebus Missas Votiuas; quia Pelagius II. meminuit Præfationis de Trinitate, & sanctus Gregorius habet Introitum Mis-

sæ de eadem in suo Antiphonario.

[*Non est Duplex.*] Ergo in Dominicis dici poterunt Votiuæ? nequaquam: quia supra dicitur, *alys diebus infra Hebdomadam*, hoc est, à Dominica ad Dominicam, quando non est Duplex. & expressius dicitur hoc idem circa finem Missalis, in Rubrica posita inter Missas Votiuas post Missas de B. Virgine in hæc verba, *Alia Missa Votiuæ pro diuersis rebus, quæ dici possunt quacumque die, nisi fuerit Dominica, vel Officium Duplex*: eadem enim est omnium Votiuarum ratio. Vnde & præcedentes Votiuæ Missæ Ferijs particularibus (nulla Dominicæ) fuerunt assignatæ, in Rubrica ante easdem. Et de Dominica quidem, quia festiua est, congrua est Rubrica; de Duplici vero, tum quia Duplex solemnitatem habet, tum quia in Festis inferioris gradus pluralitas Orationum, & in præparatione grauarumve actione post Missam non duplicatæ Antiphonæ minùs incongruunt Missæ Votiuæ, quam in Festis Duplicibus; in quibus vna tantum Oratio dicitur, & prædictæ Antiphonæ duplicantur. Ex quo consequenter dicendum est, prohiberi Votiuas in ijs etiam diebus, in quibus prohibetur fieri de Festo Duplici, argumento à fortiori sumpto, nempe infra Octauam Epiphaniæ, Paschatis, Pentecostes, in Feria quarta Cinerum, in Hebdomada maiori, in Vigilijs Natiuitatis Domini & Pentecostes; & ita decreuit sacra Rituum Congregatio die 28. Augusti 1627. Tamen pro re graui, de qua infra, poterunt cantari

B

Missa

Missæ Votivæ, etiam in Festis non maioribus, cantatâ item alterâ de die.

Neque putes huic Rubricæ derogari in Pontificali Romano, in ordinatione Presbyterorum, quibus in fine præscribitur, vt post primam Missam celebrent alias tres, de Spiritu sancto, de B. Virgine, & pro Defunctis; id enim intelligitur, salvis Rubricis Missalis: alioquin absolum esset, celebratâ primâ Missâ in Natali Domini, in tribus Festis sequentibus recitare Missas Votivas prædictas, & pro Defunctis, vt patet.

Dubitatum est, An exceptio Votivarum in Dominicis intelligatur etiam, quando in die feriali fit Officium de Dominica anticipata post Epiphaniam, seu Pentecosten, seu infra Octavam Natiuitatis Domini. Sed verò verba Rubricæ sonant ipsummet diem Dominicum, qui colitur à populo, non autem Officium de Dominica.

p *Cum Officio conueniat.*] Rubrica loquitur de priuatis Missis, nam Conuentualis Missa debet semper concordare cum Officio, *cap. Cum creatura. de Celebrat. Miss.* vbi verbum *mandamus* obligat ad mortale, *ex Bonacin. de Leg. disp. 1. quest. 1. punc. 7. §. 4. n. 7. cum communi; & in cap. Quidam. & in cap. Et hoc. de Consecrat. Dist. 1. Lege Azor. lib. 10. cap. 32. quest. 7. & nota, quòd neque omitti potest pro Missâ Defunctorum, in d. cap. Cum creatura.*

Ex quibus sacra Rituum Congregatio die 25. Iunij 1611. & die 28. Ianuarij 1612. decreuit, teneri Canonicos omnino ad cantandam Missam de die, vt lucrentur distributiones. & die 16. Ianuarij 1627. duo respondit. Alterum, quòd ob Missam Votiuam, seu pro Defunctis, non potest omitti Missa Conuentualis; quòd intellige, saluâ eadem hac Rubricâ de Votuis assignatis singulis diebus in fine Missalis, cum Officio de Feria, & pro Defunctis, *ut. seq. num. 1. & 2.* Alterum est, quòd neque potest introduci consuetudo in contrarium ritum. Et quoad illud primum perstitit in eadem sententia die 12. Iulij 1628.

Conuentualis igitur Missa erit semper de die, vel in feriali Officio erit Votiuâ, vt supra, secundum ordinem dierum assignatum in fine Missalis; non autem Votiuâ ad libitum Cleri, seu laicorum. Priuatâ verò Missæ poterunt dici Votivæ quæcumque in diebus non Duplicibus, neque Dominicis, non seruato dicto ordine dierum, arbitrio rationabili Celebrantis: non tamen conuenit, puta infra Octavam B. Virginis, dicere Votiuam de eadem; tum quia magè colitur B. Virgo cum Missâ de Octaua; tum quia secunda Oratio esset de eadem B. Virgine, cuius recitatur Officium; tum quia fit satis obligationi pro Missâ Votiuâ, si recitetur longior Missa Festiuâ.

De Missis Defunctorum. V.

19 **P**rima die cuiusque mensis (extra Aduentum, Quadragesimam, & tempus Paschale) non impedita Officio Duplici vel Semiduplici, dicitur Missa principalis generaliter pro Defunctis Sacerdotibus, benefactoribus, & alijs. Si verò in ea fuerit Festum Simplex, vel Feria, quæ propriam habeat Missam, aut resumenda sit Missa Domini.